

Data	12.02.2021
Nr. ieșire Greenpeace	7

PNRR - consultare publică

Context/Cerințe Comisia Europeană privind elaborarea Planului Național de Redresare și Reziliență

Statele Membre vor pregăti un plan de redresare și recuperare economică care să definească un pachet coerent de **reforme** și proiecte în **investiții** publice.

Planurile ar trebui să abordeze în mod eficient provocările identificate în Semestrul European 2020, în special cele din [Raportul de Țară](#)¹, unde există o serie de recomandări specifice pentru fiecare țară. Semestrul european și noul Mecanism de redresare și reziliență sunt intrinsec legate. Evaluarea planurilor de

---

¹ Extras Raport de țară - România - RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al României pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru 2020

“Pentru a încuraja redresarea economică, va fi important să se acorde prioritate finanțării proiectelor de investiții publice mature și să se promoveze investițiile private, inclusiv prin reforme relevante. Criza a evidențiat și mai clar necesitatea acută ca România să relanseze lucrările de infrastructură publică în domenii precum transportul durabil, energia curată și infrastructura de mediu și de servicii digitale. Transportul urban este afectat de organizarea necorespunzătoare a sectorului și de slaba capacitate administrativă a furnizorilor locali. Sistemul de gestionare a deșeurilor este în continuare caracterizat de un nivel foarte redus de reciclare a deșeurilor municipale și de rate foarte ridicate de depozitare a deșeurilor. Punerea în aplicare a Planului național privind energia și clima va necesita investiții pentru a asigura producția și utilizarea de energie nepoluantă, precum și pentru reconversia regiunilor monoindustriale și a celor cu o intensitate ridicată a carbonului. Trebuie intensificate eforturile pentru extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de ape uzate. Investițiile în rețeaua de monitorizare a aerului sunt, de asemenea, indispensabile din cauza deficiențelor structurale grave în acest domeniu. Totodată, este necesar să se modernizeze și să se asigure interoperabilitatea tuturor serviciilor publice digitale care generează schimburi de informații, inclusiv în domeniul social, al educației și al sănătății. Disparitățile regionale mari și productivitatea scăzută a anumitor sectoare au un impact negativ asupra creșterii durabile pe termen lung. La fel de importante sunt și investițiile menite să promoveze competitivitatea economiei prin sprijinirea activităților de cercetare și dezvoltare (C&D), a IMM-urilor inovatoare și a integrării în lanțurile valorice strategice ale Uniunii. Investițiile întreprinderilor în C&D rămân sub nivelul optim și se limitează la un număr mic de sectoare care depind în mare măsură de investițiile străine directe. Reducerea finanțării publice pentru C&D a dus la o calitate slabă a cercetării în domeniul științei și tehnologiei și la legături slabe între mediul universitar și întreprinderi. Programarea Fondului pentru o tranziție justă pentru perioada 2021-2027 ar putea ajuta România să abordeze unele dintre provocările legate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, în special în teritoriile menționate în anexa D la raportul de țară⁸. Acest lucru i-ar permite României să utilizeze acest fond în mod optim.”

redresare și reziliență va fi verificată pe baza recomandărilor specifice fiecărei țări, în baza taxonomiei și a principiului "do no significant harm".

Statele membre se bazează în elaborarea planurilor de redresare și reziliență și pe [recomandările](#) trimise de Comisia Europeană (în luna octombrie 2020) privind **Planurile Naționale Integrate privind Energia și Schimbările Climatice**.

Planurile trebuie să includă, de asemenea, măsuri pentru a aborda provocările și a profita de beneficiile tranziției verzi și cele digitale. Fiecare plan este așteptat să contribuie la cele 4 dimensiuni enunțate în [Strategia Anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă](#). (environmental sustainability, productivity, fairness, macroeconomic stability).

Planul de Redresare și Reziliență va trebui să includă cel puțin **37% din cheltuieli pe climă**.

Minim **20%** din alocarea financiară trebuie să fie direcționat către **digitalizare**.

Statele membre trebuie să prezinte reforme și investiții pentru a sprijini tranziția verde în domeniile energiei, transporturilor, decarbonizării industriei, economiei circulare, gestionării apei și biodiversității pentru a atinge obiectivul ambițios privind o **reducere a emisiilor în 2030 cu 55% sub nivelurile din 1990**.

Statele membre ar trebui să accelereze reducerea emisiilor prin introducerea rapidă a **energiei din surse regenerabile** și a hidrogenului și să ia măsuri sporite în ceea ce privește **eficiența energetică** a clădirilor.

Investițiile în **mobilitatea durabilă** trebuie să ia în considerare măsuri precum investițiile în transportul public și în infrastructură care să sprijine trecerea la o mobilitate mai durabilă și mai inteligentă, inclusiv rețele multimodale europene fluide și eficiente, precum și prioritizarea și modernizarea rețelelor feroviare transeuropene de transport de călători și de marfă în defavoarea creșterii capacității aeroporturilor. Reformele și investițiile care vizează creșterea cererii de vehicule cu emisii zero și cu emisii scăzute și accelerarea instalării infrastructurii de reîncărcare și de realimentare sunt, de asemenea, esențiale pentru atingerea acestui obiectiv. Acest lucru ar trebui completat cu investiții în tehnologii energetice cu emisii reduse și lanțuri valorice, inclusiv hidrogen sau baterii, precum și în infrastructuri energetice durabile.

Statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a promova o **economie mai circulară**, pentru a îmbunătăți infrastructura de mediu, precum și pentru a proteja și reface biodiversitatea. Îmbunătățirea infrastructurii de mediu, în special a celei pentru gestionarea deșeurilor și a apei și reducerea poluării, protejează sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor și a efectelor legate de mediu. Protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor naturale și asigurarea unor sisteme alimentare durabile sunt esențiale pentru consolidarea absorbanților de carbon, pentru creșterea rezilienței și prevenirea apariției și răspândirii viitoarelor focare.

Statele membre vor trebui să ia în considerare necesitatea de a asigura o **tranziție justă** și echitabilă din punct de vedere social în toate domeniile politicii ecologice. Aceasta înseamnă, în special, că planurile naționale de redresare și reziliență ar trebui elaborate în deplină coerență cu planurile teritoriale propuse pentru o tranziție justă în cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă.

Planurile naționale de redresare și reziliență vor fi supuse unei **evaluări de mediu**.

Sunt excluse investițiile contrare obiectivelor de decarbonare (principiul "[do no significant harm](#)").

Energie și tranziție verde

Investițiile dedicate sectorului energetic și tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic trebuie să fie realizate luând în considerare principiile generale ale Pactului Ecologic European și să contribuie la atingerea obiectivelor climatice și energetice pentru 2030.

Conform Raportului de țară din 2020, România se află sub media UE în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră și consumul de energie din surse regenerabile, iar în acest sens, eforturile de redresare economică trebuie să aibă ca punct central investițiile în industria regenerabilă. Un sistem energetic bazat pe surse regenerabile de energie, completat de măsuri de promovare a eficienței energetice și a flexibilității energetice, are potențialul de a crea beneficii socio-economice semnificativ mai mari decât actualul sistem energetic pe bază de combustibili fosili. Investițiile pot fi direcționate către o capacitate suplimentară de generare a energiei regenerabile, extinderea și reziliența rețelei și alte măsuri de flexibilitate a rețelei - o prognoză mai bună a producției de energie regenerabilă, integrarea flexibilității cererii și dezvoltarea capacităților de stocare. Acestea vor avea ca efect creșterea locurilor de muncă, dezvoltarea

unor sectoare economice adiacente și poziționarea României pe o traiectorie coerentă către neutralitatea climatică. Tranziția energetică nu trebuie amânată prin investiții nesustenabile în combustibili fosili.

Proiectele propuse a fi finanțate prin PNRR - primul draft (proiecte de modernizare și re tehnologizare a capacităților hidroenergetice) contravin obiectivului declarat: stimularea tranziției verzi; Anexa 15, pagina 252, prezintă unde vor fi făcute investițiile în producția de energie verde: banii vor fi direcționați doar către energia hidro, cu impact major asupra resurselor de apă și biodiversității. Trei proiecte din lista investițiilor hidroenergetice sunt contestate în instanță de către societatea civilă, alte două sunt blocate deocamdată pe procedura de evaluare de mediu. Mai mult, hidrocentralele noi propuse pentru a fi construite au impact semnificativ de mediu. Un exemplu în acest sens este hidrocentrala de la Răstolița unde specialiștii de mediu au avertizat, încă din 2019, că lostrițele sunt puse pericol.

Strategia Europeană pe Biodiversitate prevede renaturarea a 25.000 de kilometri de râuri. România trebuie, ținând cont de dimensiunea ei și de rețeaua ei hidrografică, să contribuie cu minim 2 000 de km. Primul lucru pe care trebuie să-l facem este să stopăm distrugerea unor sectoare de râu care acum sunt în stare naturală. Două activități amenință curgerea naturală a râurilor: amenajările hidroenergetice și regularizările.

Eficiență energetică și termică

Sectorul clădirilor prezintă cel mai mare potențial de îmbunătățire a eficienței energetice și de implementare a soluțiilor alternative pe bază de surse regenerabile de energie pentru încălzirea și răcirea acestora. Accelerarea investițiilor de renovare și eficientizare energetică a stocului de clădiri existent va conduce la creșterea locurilor de muncă în acest sector și la crearea de sectoare economice adiacente cu impact pozitiv asupra economiei naționale.

În ceea ce privește sistemul de alimentare cu energie termică este nevoie ca resursele financiare să fie dedicate modernizării și eficientizării acestuia.

Cercetare și inovare

Raportul de țară din 2020 menționează faptul că nivelul cheltuielilor publice și private privind cercetarea și inovarea este unul scăzut, rezultatele slabe în acest domeniu afectând tranziția către „o economie bazată pe cunoaștere”. Pentru ameliorarea acestei situații se recomandă un plan de investiții și sprijinirea întreprinderilor inovatoare.

Este evidentă subfinanțarea continuă în acest sector, iar PNRR ar trebui să majoreze resursele financiare alocate investițiilor în infrastructura de cercetare-inovare.

Mediu

Componenta de mediu este una transversală și ea trebuie completată cu obiectivele Strategiei UE pentru Biodiversitate.

Astfel acestea sunt propunerile de obiective finanțabile (și) prin PNRR:

1. Finanțarea procesului (studiu de fundamentare, plan de acțiune și implementare parțială) de asigurare a **protecție pentru 30% din ecosisteme până în 2030, cu suprafețe de minim 10% de protecție strictă** și a interconectivității acestora. Investițiile ar trebui să includă finanțare exclusiv² pentru înființarea de noi arii protejate și coridoare ecologice. Acestea trebuie să includă pădurile virgine, cvasivirgine, din lungul și din jurul apelor, din ariile protejate, de la limita zonei alpine, cele periurbane, păduri cu rol principal de protecție și alte ecosisteme cu valoare ridicată de conservare.
2. Dezvoltarea și implementarea de **planuri de acțiune pentru speciile (după caz, grupurile de specii) și habitatele rare, periclitate sau strict protejate**, pentru coordonarea eforturilor la nivel național în vederea conservării acestor valori naturale. Aceste planuri trebuie să includă și metode de monitorizare agreate de lumea științifică, măsuri realiste de conservare și management elaborate în mod participativ, etc.
3. Identificarea și implementarea unui **plan de refacere a ecosistemelor / habitatelor degradate**, inclusiv protejarea și / sau renaturarea a minimum 2000 km de râuri.
4. **Digitalizarea domeniului forestier** prin: completarea SUMAL cu componentele de monitorizare și pază prin teledeteție (imagini satelitare și drone) și inspectorulpadurii.ro; finanțarea metodelor de măsurare cu laser a pădurii și a lemnului (aplicații și scanere pentru camioane).
5. **Finanțarea construirii de depozite la drum auto** pentru administratorii de fond forestier public și privat pentru accelerarea reformei domeniului forestier în sensul controlului la prima plasare pe piață, a valorificării lemnului sortat și nu din pădure, adică a lemnului măsurat, nu estimat etc.
6. Finanțarea unui **program de reînnoire a parcului tehnic** utilizat în exploatarea forestieră, atât pentru proprietarii privați cât și pentru Romsilva pentru diminuarea semnificativă a impactului asupra mediului.
7. Finanțarea programului *Bariera Verde* pentru realizarea unei **rețele naționale de păduri de protecție**, inclusiv prin împăduriri și reîmpăduriri.

---

² Pentru finanțarea managementului celor existente vor fi folosite fondurile structurale.

Planul trebuie să conducă și la creșterea suprafeței acoperite de păduri prin:

- a. Reîmpădurirea suprafețelor din fondul forestier în care nu s-a realizat regenerarea de către proprietari și administratori: identificarea suprafețelor și proprietarilor, reîmpădurirea, recuperarea investiției prin executare silită.
  - b. Creșterea suprafeței împădurite prin constituirea de noi păduri: identificarea și evaluarea terenurilor, programe de stimulare financiară, de tipul subvențiilor pentru agricultură, acordate proprietarilor terenurilor, pentru ca ei să-și facă singuri și apoi să-și poată exploata plantațiile forestiere, fără expropriere a terenului și chiar fără includere în fondul forestier național.
  - c. Realizarea de perdele forestiere în lungul căilor de comunicație și între câmpurile cu culturi agricole, prin crearea unor programe de stimulare financiară, de tipul subvențiilor pentru agricultură, acordate proprietarilor terenurilor, pentru ca ei să-și facă singuri și apoi să-și poată exploata perdelele forestiere, fără expropriere a terenului și fără includere în fondul forestier național.
  - d. Realizarea de inele verzi / păduri periurbane.
  - e. Creșterea capacității de producție a puieților: realizarea unor noi rezervații semincere și plantaje pentru semințe, crearea unor programe de stimulare financiară pentru înființarea de rezervații semincere, plantaje, capacități de prelucrare a semințelor, modernizare și înființare de pepiniere.
8. Protejarea **pădurilor periurbane** și finanțarea protecției lor. Redefinirea categoriei funcționale dedicate, în sensul permiterii aici doar a lucrărilor silvice de igienă și accidentale și încadrarea aici a tuturor pădurilor periurbane.
  9. Finanțarea unui studiu pentru reabilitarea și extinderea **drumurilor forestiere** bazat pe ținta de 30% - 10% și pe delimitarea clară între statutul diferitelor păduri bazat pe funcția primară de protecție sau producție.
  10. Finanțarea identificării și protejării tuturor **pădurilor virgine și cvasivirgine**.
  11. Implementarea de măsuri de stocare a apei și **protecție împotriva inundațiilor prin reconstrucție ecologică** (refacerea luncilor inundabile ale râurilor, ale cursurilor de apă deteriorate, întreținerea pâraielor și izvoarelor în apropierea comunităților).
  12. **Atenuarea eroziunii versanților** în cazul inundațiilor prin împădurirea terenurilor degradate.
  13. **Conservarea a 10% din pădurile țării până în 2030**, adică a 700.000 ha, în scopul menținerii biodiversității, a conservării fondului genetic și a proceselor naturale de care depindem.
  14. Extinderea suprafețelor ocupate de păduri în România. **Includerea în fondul forestier național 500.000 ha de păduri noi, regenerate**

natural. Împădurirea terenurilor degradate și înființarea perdelelor forestiere.

15. Finanțarea și implementarea măsurilor de **protecție și refacere a stării râurilor și luncilor** pentru atingerea stării ecologice bune și foarte bune a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterane până în 2027.
16. Finanțarea unui program pentru promovarea și susținerea industriei caselor din lemn pentru sechestrarea carbonului pe termen lung.
17. Finanțarea unui program național de înlocuire a sistemelor de încălzire ineficiente cu altele eficiente. Programul **rabla pentru sobe** ar fi într-adevăr un program cu impact pozitiv asupra mediului, față de programul rabla pentru mașini, care suține mai mult industria auto, cu impact de mediu necuantificat. Reamintim că 3,5 milioane de gospodării depind de încălzirea cu lemn, cu un necesar estimat la 20 milioane mc anual³.
18. Identificarea, desemnarea și **protejarea tuturor sectoarelor de râu cu valoare ecologică ridicată.**
19. Implementarea cu prioritate a unui **program asumat la nivel guvernamental de îmbunătățire a stării speciilor și habitatelor din Delta Dunării** și a resurselor naturale: intensificarea programelor de protecție și refacere a populațiilor de sturioni, refacerea amenajărilor piscicole pe toate terenurile agricole, repopulări cu specii de pești autohtoni valoroși din punct de vedere economic, utilizarea sustenabilă a stufului, promovarea ecoturismului.
20. Implementarea unui **program de dezvoltare sustenabilă în lunca Dunării** prin refacerea funcțiilor ecologice, utilizarea soluțiilor bazate pe natură și a infrastructurii verzi (reconstrucția ecologică a zonelor umede) pentru creșterea rezilienței la efectele schimbărilor climatice (secetă, inundații) a comunităților locale, activităților economice (agricultură, piscicultură etc.) și refacerea ecosistemelor acvatice.
21. Garantarea **principiului de ne-deteriorare a râurilor** și aplicarea de soluții bazate pe natură **în cazul proiectelor de infrastructură pentru generare de energie, protecția la inundații, navigație.**

Managementul deșeurilor

1. Finalizarea SMID-urilor județene.
2. Închiderea gropilor de gunoi neconforme.
3. Sistemul de garanție pentru returnarea ambalajelor pentru reciclare.
4. Introducerea obligativității contractului la nivel de gospodărie pentru deșeuri și condiționarea autorizării pentru construcții/demolări de existența unui contract de deșeuri.
5. Taxarea pentru depozitarea la groapă și plata pentru gunoi la cantitatea generată - poluatorul plătește.

---

³ Complementat de programul de eficiență energetică a clădirilor rezidențiale.

Infrastructura deficitară de apă, canalizare și tratare a apelor uzate

1. Investiții în extinderea rețelor de apă, canalizare și în stații de tratare a apelor uzate
2. Investiții în renaturarea luncilor și râurilor, crearea de poldere pentru reținerea viiturilor, cu aceiași bani care în vechiul PNRR erau folosiți la desecări, betonarea și îndiguirea cursurilor de apă.
3. Eliminarea la practica penalităților plătite de către marii poluatori către ANAR și folosirea acestor bani pentru realizarea stațiilor de tratare a apelor industriale uzate
4. Direcționarea unei părți din taxele plătite de către producătorii de hidroenergie către ANAR, către proprietarii și administratorii de păduri din bazinele lacurilor de acumulare, pentru a asigura starea de conservare a pădurilor, calitatea apelor și prelungirea duratei de utilizare a sistemelor hidroenergetice. De scos de la finanțare proiectele comuniste nefezabile de hidrice centrale.
5. Radarul balastierelor și al exploatărilor de agregate minerale din albiile râurilor.